

University of Groningen

Studeren en werken in Groningen

Edzes, Arjen; Venhorst, Viktor; van Dijk, Jouke

IMPORTANT NOTE: You are advised to consult the publisher's version (publisher's PDF) if you wish to cite from it. Please check the document version below.

Document Version

Publisher's PDF, also known as Version of record

Publication date:

2020

[Link to publication in University of Groningen/UMCG research database](#)

Citation for published version (APA):

Edzes, A., Venhorst, V., & van Dijk, J. (2020). *Studeren en werken in Groningen*. Rijksuniversiteit Groningen. Faculteit Ruimtelijke Wetenschappen.

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

The publication may also be distributed here under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license. More information can be found on the University of Groningen website: <https://www.rug.nl/library/open-access/self-archiving-pure/taverne-amendment>.

Take-down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from the University of Groningen/UMCG research database (Pure): <http://www.rug.nl/research/portal>. For technical reasons the number of authors shown on this cover page is limited to 10 maximum.

Studeren en werken in Groningen

Dr. A.J.E. Edzes | Dr. V.A. Venhorst | Prof. Dr. Jouke van Dijk,
24 maart 2020

Inhoudsopgave

1. Achtergrond en vraagstelling
2. Het vacaturebeeld
3. De in- en uitstroom van studenten

Achtergrond

- De indruk bestaat dat veel studenten uit het hoger onderwijs (Hanzehogeschool en RUG) na hun studie naar bijvoorbeeld de Randstad verhuizen, terwijl er in Groningen voor sommige functies vacatures genoeg zijn die niet worden vervuld. Is dat zo?
  1. Vacatures in Groningen: in welke sectoren zijn er inderdaad veel vacatures en in welke valt het mee?
  2. Herkomst- en Vertrekgedrag van studenten van de Hanzehogeschool en de RUG: waar blijven ze, waar gaan ze werken, komen sommige terug en zo ja wie, enz.?
  3. Motivaties van mensen buiten Groningen die wel een Groningse achtergrond hebben (als scholier of student) met betrekking tot werkzoekgedrag .
- Dit verslag gaat over de eerste twee vragen. De laatste vraag staat centraal in een onderzoek van Instituut Markling van de Hanzehogeschool Groningen.

Het vacaturebeeld

Aanpak

- Gebruik CBS en UWV data
- Arbeidsmarktinzicht.nl / heeft ook online vacaturegegevens van Textkernel

Selectie

- Nederland / Arbeidsmarktregio Groningen

Kanttekeningen

- Geen opleidingsgegevens

Definities en meetkwesties

Aanpak

- CBS meet landelijke vacaturestand via (representatieve) vacature-enquête.
- UWB gebruikt voor regionale gegevens online vacaturebestand van webcrawler Jobfeed (Textkernel)
- UWV bewerkt (wegen en ophogen) het Jobfeed-bestand zodat op kwartaalbasis informatie naar sector en beroepsniveau kan worden verstrekt én vergelijkbaar wordt gemaakt met CBS-data

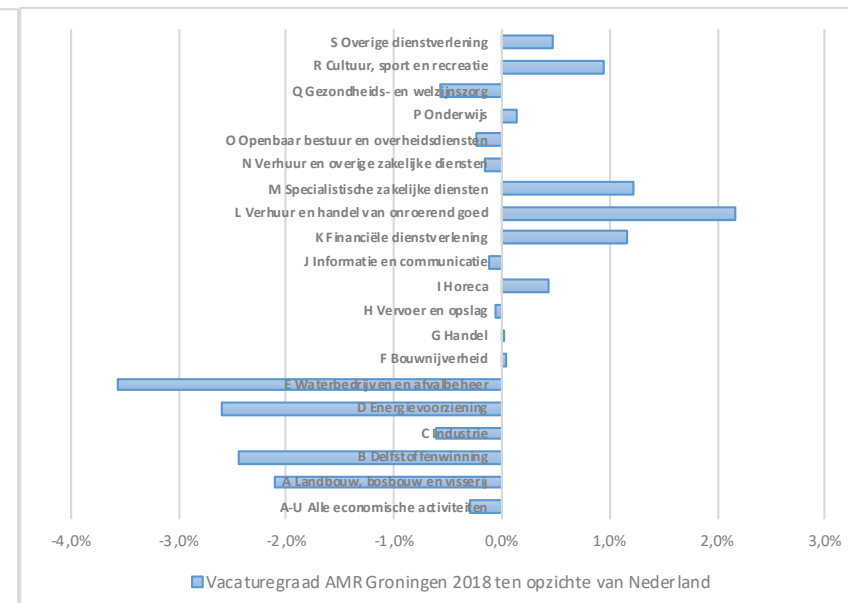
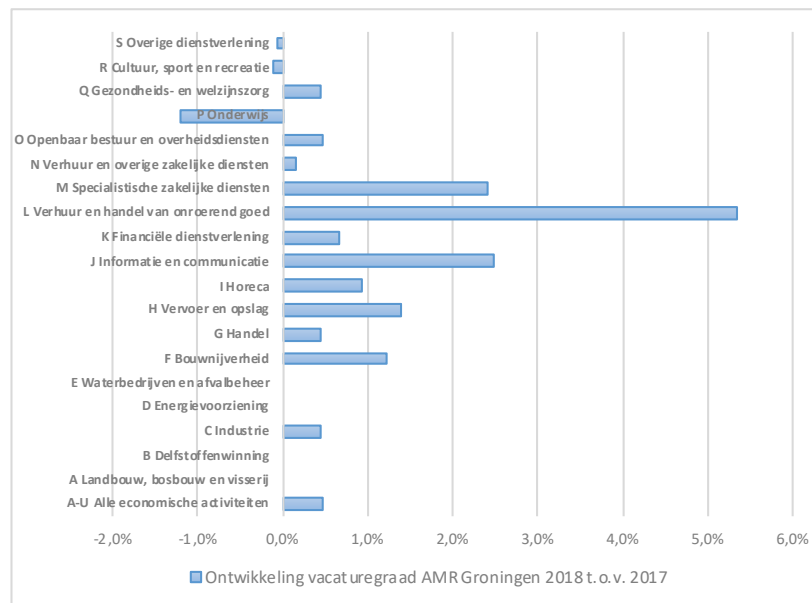
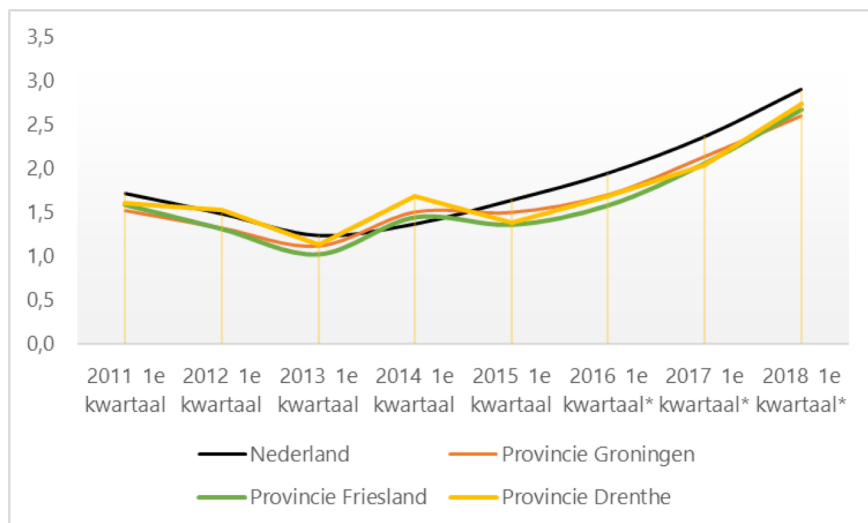
Definities

- De Spanningsindicator Arbeidsmarkt wordt berekend door dit aantal openstaande vacatures te delen door het aantal personen met een WW-uitkering met een verstreken WW-duur van minder dan een half jaar.
- De vacaturegraad geeft de verhouding weer van het aantal vacatures op het aantal werkzame personen.

De lange termijn trend: Vacaturegraad (Aantal openstaande vacatures gedeeld door het aantal banen, per sector,

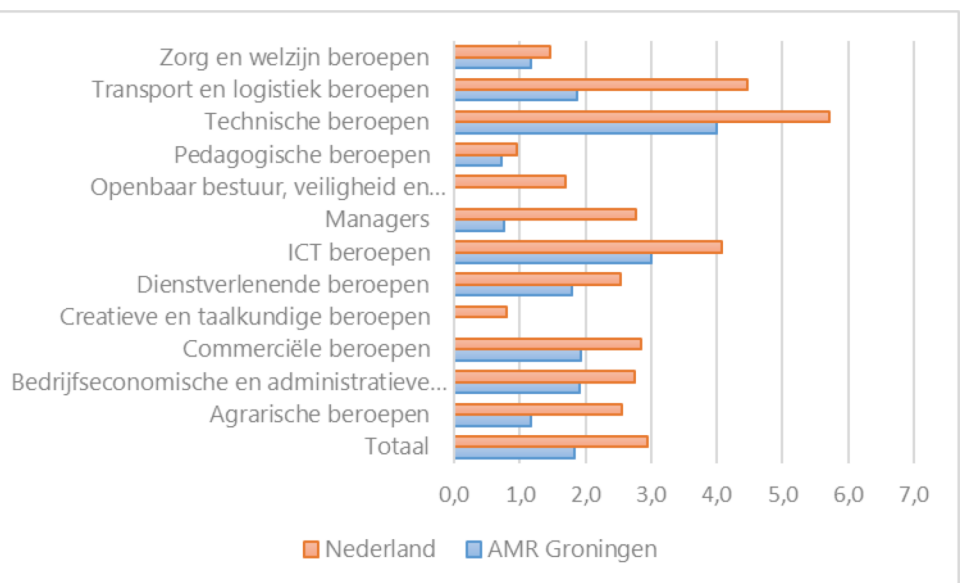
2011-2018. Brongegevens: CBS vacaturestatistiek, eigen berekeningen)

- Noorden volgt de landelijke trend op de voet. Cijfers op y-as verwijzen naar aantal vacatures per 1000 banen
- Ten opzichte van 2017 vooral in ICT, specialistische zakelijke diensten en onroerend goed groei van de vacaturegraad in 2018 en een daling van de vacaturegraad in het onderwijs
- Ten opzichte van Nederland veel vacatures in zakelijke en financiële diensten en onroerend goed

Het vacaturebeeld naar beroepen (Absolute omvang openstaande vacatures, juni 2019)

- Vacaturegraad vierde kw 2018 in Groningen loopt achter bij Nederland maar is vooral hoog in de techniek en de ICT. Cijfers op y-as verwijzen naar aantal vacatures per 1000 banen
- In absolute omvang telt de regio in juni 2019 vooral veel vacatures in Techniek en Bedrijfseconomische en adm. beroepen
- Spanningsindicator 1^e kw 2019 laat in Groningen krappe arbeidsmarkt zien in ICT en commerciële beroepen
- Ten opzichte van Nederland is de algemene spanning minder en gemiddeld

	AMR Groningen	Noord- nederland
Zorg en welzijn beroepen	854	1.521
Transport en logistiek beroepen	926	2.362
Technische beroepen	3.101	9.141
Pedagogische beroepen	138	341
Openbaar bestuur, veiligheid en juridische beroepen	85	156
Managers	260	524
Ict beroepen	273	532
Dienstverlenende beroepen	543	1.473
Creatieve en taalkundige beroepen	20	56
Commerciële beroepen	546	1.278
Bedrijfseconomische en administratieve beroepen	1.172	2.398
Agrarische beroepen	225	679
Totaal	8.143	20.461

	AMR Groningen	Noord- Nederland	Nederland
Zorg en welzijn beroepen	1,2	1,2	1,8
Transport en logistiek beroepen	1,1	0,9	2,0
Technische beroepen	1,1	1,1	2,7
Pedagogische beroepen	0,6	0,5	1,3
Openbaar bestuur, veiligheid en juridische beroepen	0,7	0,7	1,7
Managers	1,1	0,9	1,3
Ict beroepen	4,0	2,9	6,3
Dienstverlenende beroepen	1,3	1,4	2,3
Creatieve en taalkundige beroepen	0,5	0,4	0,6
Commerciële beroepen	1,6	1,3	2,0
Bedrijfseconomische en administratieve beroepen	1,4	1,2	2,0
Agrarische beroepen	0,4	0,6	1,3
Totaal	1,1	1,0	2,0

Top 20 krapte beroepen in Groningen, Noord-Nederland en Nederland (spanningsindicator

UWV, juni 2019)

Elektrotechnisch ingen	7,875653	zeer krap
Machinemonteurs	7,238472	zeer krap
Software- en applicatie	5,717859	zeer krap
Elektriciens en elektror	4,933939	zeer krap
Ingenieurs (geen elektro	4,146278	zeer krap
Gespecialiseerd verplee	3,883104	krap
Productcontroleurs	3,751037	krap
Productieleiders indus	3,697452	krap
Databank- en netwerks	3,620755	krap
Boekhouders	3,459311	krap
Transportplanners en l	3,35471	krap
Laders, lossers en vakke	2,79247	krap
Verpleegkundigen (mb	2,756132	krap
Artsen	2,66137	krap
Loodgieters en pijpfite	2,660572	krap
Automonteurs	2,657723	krap
Managers productie	2,609294	krap
Keukenhulpen	2,519784	krap
Gebruikersondersteuni	2,472946	krap
Meubelmakers, kleerm	2,465121	krap
Technici bouwkunde en	2,45048	krap
Metaalbewerkers en co	2,207897	krap
Schoonmakers	2,184039	krap

Elektrotechnisch ingen	7,547957	zeer krap
Machinemonteurs	7,419636	zeer krap
Elektriciens en elektror	4,861751	zeer krap
Software- en applicatie	4,797112	zeer krap
Ingenieurs (geen elektro	4,127868	zeer krap
Transportplanners en l	3,637187	krap
Gespecialiseerd verplee	3,611391	krap
Artsen	3,531858	krap
Verpleegkundigen (mb	2,962092	krap
Productcontroleurs	2,928658	krap
Loodgieters en pijpfite	2,774416	krap
Boekhouders	2,730582	krap
Keukenhulpen	2,60002	krap
Productieleiders indus	2,541478	krap
Technici bouwkunde en	2,49386	krap
Databank- en netwerks	2,172377	krap
Vuilnisophalers en dagl	2,167888	krap
Laders, lossers en vakke	2,136334	krap
Schoonmakers	2,081856	krap
Managers productie	2,031571	krap
Accountants	2,01568	krap
Architecten	1,983991	krap
Automonteurs	1,937138	krap

Machinemonteurs	16,51092	zeer krap
Elektrotechnisch ingen	9,066395	zeer krap
Elektriciens en elektror	8,673477	zeer krap
Software- en applicatie	8,559791	zeer krap
Transportplanners en l	6,976103	zeer krap
Ingenieurs (geen elektro	6,719606	zeer krap
Loodgieters en pijpfite	6,361853	zeer krap
Productieleiders indus	6,200755	zeer krap
Gespecialiseerd verplee	5,895287	zeer krap
Databank- en netwerks	5,84138	zeer krap
Bouwarbeiders afbouw	5,601399	zeer krap
Metaalbewerkers en co	5,478752	zeer krap
Technici bouwkunde en	5,233547	zeer krap
Productcontroleurs	5,187852	zeer krap
Verpleegkundigen (mb	5,032413	zeer krap
Boekhouders	4,644094	zeer krap
Automonteurs	4,61593	zeer krap
Keukenhulpen	4,440079	zeer krap
Vuilnisophalers en dagl	4,318879	zeer krap
Gebruikersondersteuni	4,097444	zeer krap
Productiemachinebedi	3,617432	krap
Managers productie	3,284178	krap
Assemblagemedewerke	3,267802	krap

In perspectief: Aantal gediplomeerde studenten Hanzehogeschool (Associate, Bachelor en Master) en RUG Master studenten (Absolute omvang. Bron: VSNU, Vereniging van Hogescholen.)

- Tegenover ruim 8.000 vacatures in de Arbeidsmarktregio (alle niveaus) staat een jaarlijkse uitstroom van ruim 9.000 hoger opgeleide Masterstudenten
- Vooral in de (bedrijfs)economische sectoren lijkt er voldoende voorraad te worden opgeleid. In de techniek daarentegen lijkt het aan de krappe kant, wanneer we alleen naar de hoger opgeleiden kijken. Veel van de vacatures in de techniek liggen op MBO-niveau.

RUG					
	2014	2015	2017	2017	
Economie	1159	1253	1235	1201	
Gedrag en Maatschappij	773	665	721	793	
Taal en Cultuur	639	548	645	605	
Gezondheid	532	526	569	500	
Recht	459	430	453	437	
Natuur	355	363	336	410	
Techniek	135	130	140	157	
Onderwijs	114	100	107	87	
Totaal	4166	4015	4206	4190	
Hanzehogeschool					
	2014	2015	2017	2017	2018
Bètatechniek	657	609	682	830	773
Economie	1560	1518	1660	1687	1726
Gezondheid	885	925	960	1044	1150
Kunst	276	310	301	329	325
Onderwijs	166	174	209	232	247
Sociale studies	580	614	665	660	638
	4124	4150	4477	4782	4859

In- en uitstroom studenten (1)

Aanpak

- Gebruik CBS registerdata
- Alleen informatie over RUG en Hanzehogeschool. Andere instellingen zijn samengenomen (HBO en WO apart). Dat betekent dus dat de studenten aan HBO instellingen in Friesland en Drenthe als vertrekkers worden aangemerkt.
- Cohort benadering

In- en uitstroom studenten (2)

Selectie en observatievenster

- Iedereen geboren tussen 1979 en 1999, met een diploma behaald in het hoger onderwijs. Iedereen die de afgelopen decennia is afgestudeerd, maar die geboren is voor 1979 en na 1999, zit niet in onze data.
- Het is bij de statistiek in deze rapportage dus van belang te bedenken dat we weliswaar een groot aandeel, maar niet de integrale populatie personen met een diploma Hoger Onderwijs beschouwen, vanwege deze selectie. Dat geldt vooral bij de analyse van trends en de patronen op X jaar ten opzichte van afstuderen.
- Naarmate analyses worden gemaakt op een grotere afstand van de afstudeerdatum, zeg tien jaar daarna, worden alleen personen geobserveerd personen voor wie we die tijdreeks ook echt zien. Een afgestudeerde uit 2015 observeren we maar een paar jaar. Cijfers m.b.t. tien jaar na afstuderen gaan dus over een klein subsample van iedereen die twee jaar na afstuderen observeren.

In- en uitstroom studenten (3)

Selectie en observatievenster

- Het geboortecohort 1979 is het vroegste cohort waarvoor we de woonlocatie op 16 jarige leeftijd kunnen bepalen (dit is bekend vanaf 1995). Een nominaal studerende aan het WO uit 1979 zal rond 1997 gaan studeren, en zou vanaf 2001 afgestudeerd kunnen zijn. Het afkappunt 1999 is in feite vrij “laat”: we observeren voor deze groep nog wel de locatie op 16 jarige leeftijd, maar de studie valt buiten het observatievenster, dus een groot deel van dit cohort valt de facto buiten het onderzoek.

In- en uitstroom studenten (4)

Definities

- Alle locaties gemeten op provincie niveau, met Gemeente Groningen (excl. Haren, Ten Boer) en buitenland uitgelicht
- Thuisregio: woonlocatie op 16-jarige leeftijd, locatie op 1 december van het jaar waarin men 16 was. We kiezen voor dit moment (in plaats van, bijvoorbeeld, de geboorteregio) omdat deze levensfase (middelbare school, nadenken over de toekomst) bepalender is voor de student zelf. De geboorteregio is veel meer een zaak van de ouders.
- Woonlocatie Buitenland: diegenen met status geëmigreerd (voor 2000 nemen we bij missing values voor locatie voor niet-overleden personen aan dat ze in het buitenland verblijven)
- Diploma HO: meest recent behaalde diploma HO, dit kan een BSc diploma zijn, terwijl men buiten observatie nog een master gaat doen.. We meten ook de afstudeerrichting, in een beperkt aantal hoofdcategorieën. Personen die wel ingeschreven hebben gestaan, maar geen diploma hebben behaald, vallen buiten ons sample.
- Overige achtergrondinformatie: geslacht, migratieachtergrond, huishoudenpositie.
- Peildatum: alle tijd-variërende variabelen worden gemeten op 1 december van het verslagjaar. We meten tijd zowel in termen van afstudeerjaar, als in termen van jaren relatief ten opzichte van het moment van afstuderen.

In- en uitstroom studenten (5)

De onderzoekspopulatie

- Totale N: 1.159.680 personen, geboren tussen 1979 en 1999, en met een diploma HO. Dit kunnen Nederlanders en mensen met een andere nationaliteit zijn.
- Uit deze groep zijn 110.002 (9,49 %) personen afkomstig uit de Noordelijke provincies.
- Verder zijn 47.016 personen afgestudeerd aan de RUG (4,05% van de totale onderzoekspopulatie) en 42.073 personen afgestudeerd aan de HANZE (3,63%).
- De eerste diploma's vallen in 1999 (N = 2.251). Dit zijn dus snelle studenten, en het gaat hierbij dus ook heel vaak om HBO-ers die immers op hun 17de instromen. De laatste diploma's vallen in 2016, recentere diploma's hebben we niet meegenomen. De diploma's in een bepaald jaar zijn dus een mix van nominale, snelle en langzamere studenten uit diverse geboortecohorten 1979 – 1999.

In- en uitstroom studenten (6)

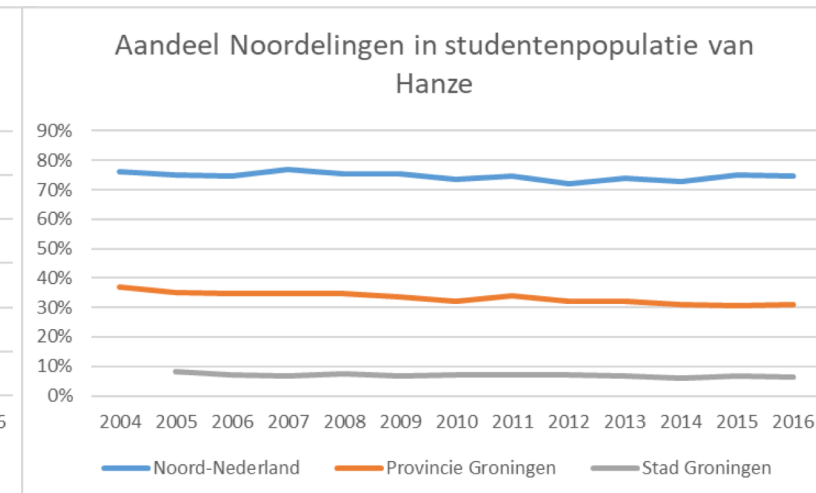
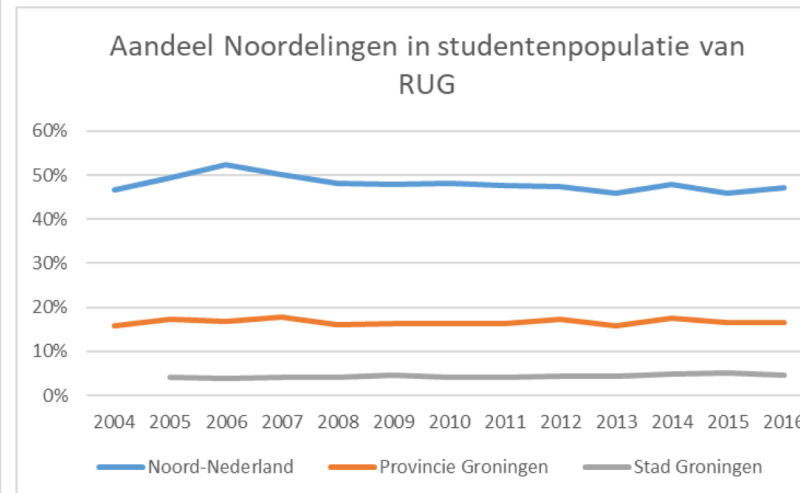
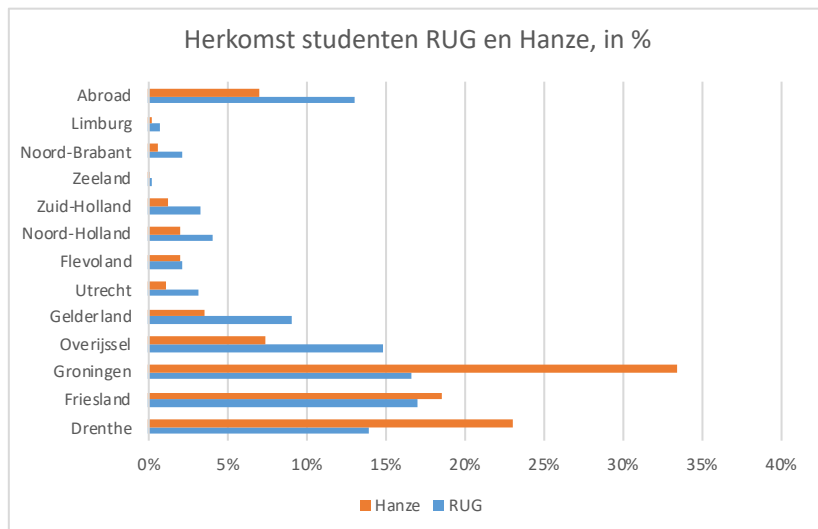
Drie onderdelen

- Herkomst van studenten: aantallen WO en HBO studenten over een aantal jaren (geeft trend) naar herkomst (woonplaats als ze 16 jaar zijn) uitgesplitst naar provincie (+ buitenland) van de studenten naar faculteit en/of naar studierichting.
- Bestemming van studenten: woon en werk locatie van de aantallen in Groningen afgestudeerde studenten over een aantal jaren (geeft trend) naar bestemming na het afstuderen (per provincie + buitenland) uitgesplitst naar faculteit en/of naar studierichting.
- Welke aantallen uit het Noorden afkomstige studenten (woonplaats als ze 16 jaar zijn) zijn aan een universiteit of HBO buiten het Noorden zijn gaan studeren, uitgesplitst naar universiteit en/of naar studierichting . Waar blijven deze studenten na het afstuderen wonen en werken?

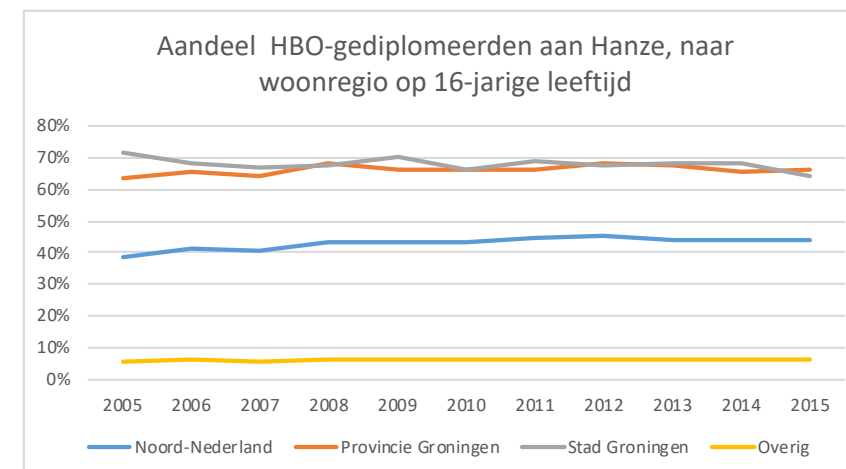
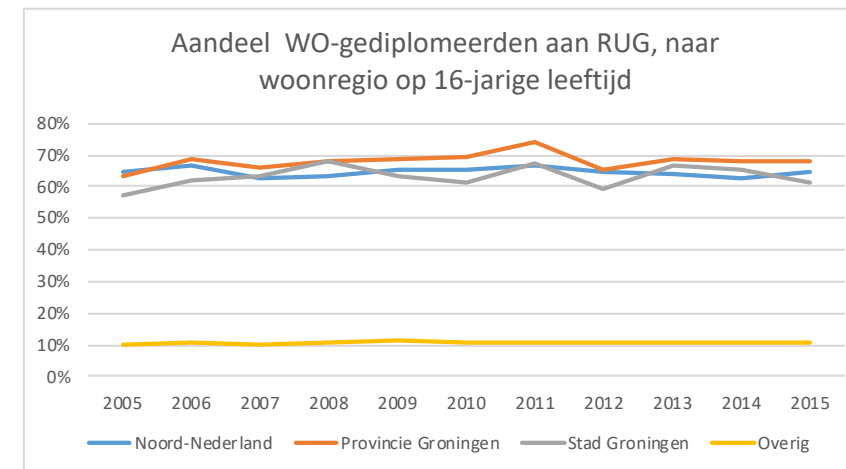
Waar komen de studenten van de RUG en de Hanze vandaan?

- Zowel de RUG als de Hanze werven het overgrote deel van hun studenten uit de Noordelijke provincies. Voor de RUG zijn daarnaast Overijssel en Gelderland belangrijk. Een substantieel aandeel van de studenten woonde op 16-jarige leeftijd in het buitenland.
- 47% van de RUG studerenden komen uit de Noordelijke provincies, 16,6% uit de provincie Groningen en 4,6% uit de stad Groningen. Over de afgelopen 12 jaren (gemeten naar jaar van afstuderen) is dit aandeel constant
- Bij de Hanze zijn gemiddeld 75% van de studenten afkomstig uit het Noorden, 33,5% uit de provincie Groningen en 6,5% uit de stad Groningen. De trend is constant, alleen het aandeel vanuit de provincie Groningen neemt af.

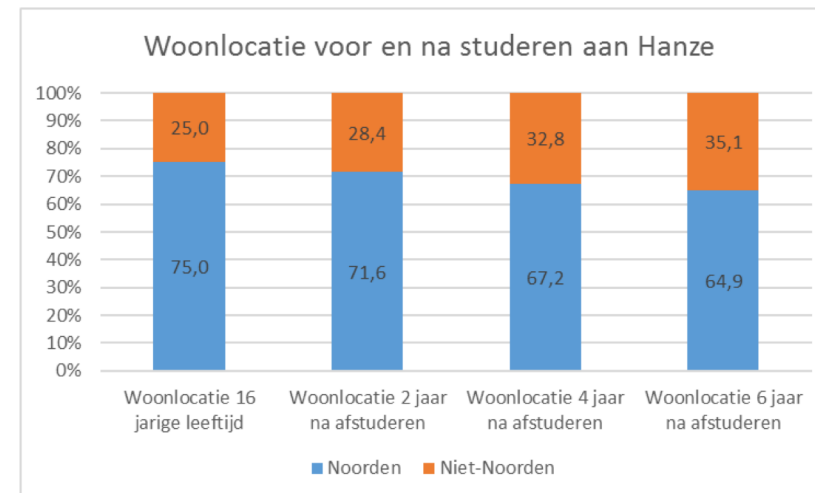
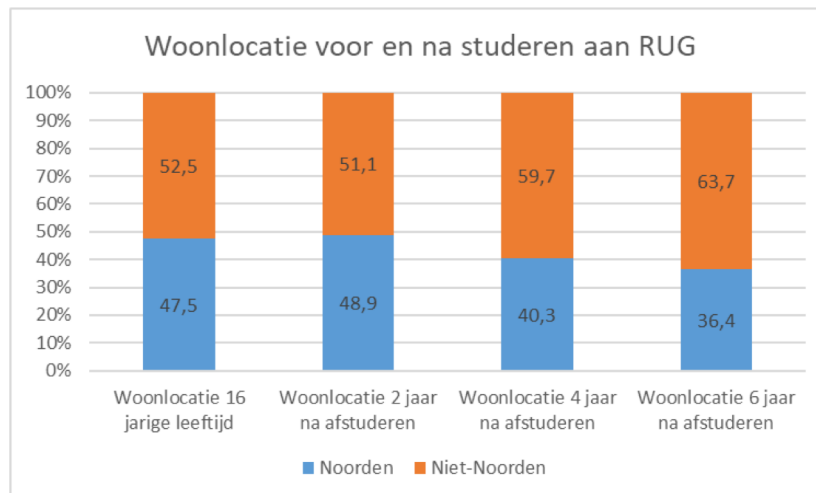
Wat is het marktaandeel van de RUG en de Hanze op alle potentiële studenten?

- Van alle WO-afgestudeerden in Nederland neemt de RUG ongeveer 10% voor haar rekening. Het marktaandeel voor de op 16-jarige leeftijd in het Noorden wonende gediplomeerden is 65%. Dus 35% van de in het Noorden geboren WO studenten krijgen een diploma van andere universiteiten. Voor de provincie en de stad Groningen is het marktaandeel respectievelijk 68% en 61%, dus studenten uit provincie en stad hebben ongeveer dezelfde kans om aan de RUG te gaan studeren als noorderlingen in het algemeen.
- Van HBO afgestudeerden in Nederland neemt de Hanze ongeveer 6% voor haar rekening. Het marktaandeel voor de op 16-jarige leeftijd in het Noorden wonende gediplomeerden is 44%. Dus 56% van de in het Noorden geboren studenten krijgen een diploma van andere HBO-instellingen (bijvoorbeeld in Friesland en Drenthe, maar kan ook elders). Voor de provincie en de stad Groningen is het marktaandeel respectievelijk 68% en 64%. Dit is dus een veel lokaler proces.

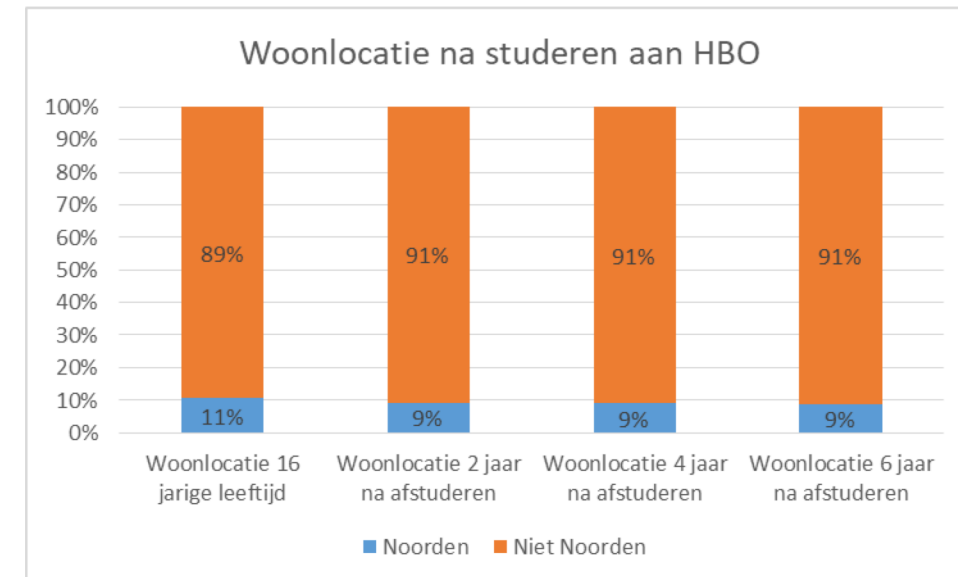
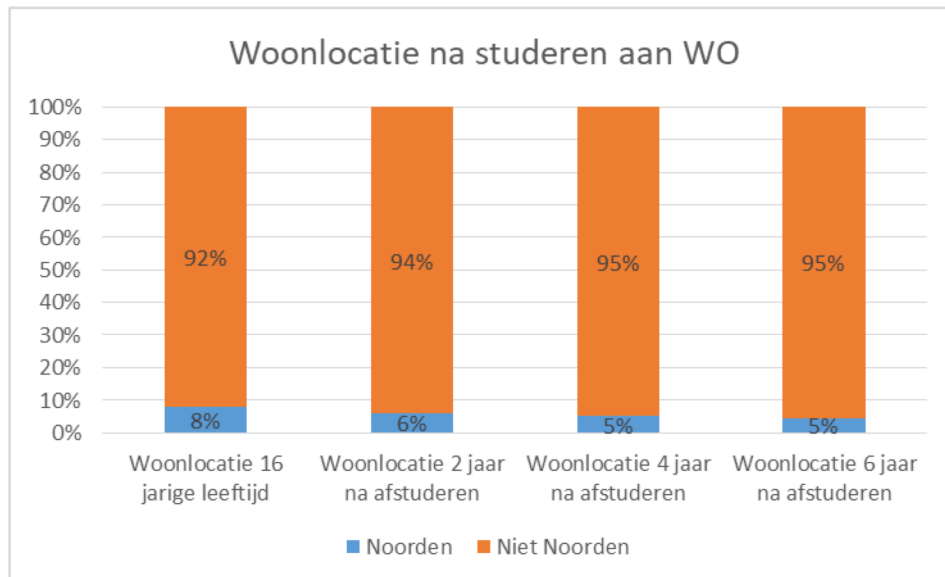
Wat is de woonlocatie voorafgaand en na studeren aan de RUG en de Hanze?

- We zagen eerder dat 47% van de RUG studenten uit het Noorden afkomstig is. Twee jaar na afloop na de studie woont 49% van de RUG afgestudeerden in het Noorden. Vier tot zes jaar na afstuderen is dit aandeel gezakt tot respectievelijk 40% en 36%.
- Op 16 jarige leeftijd woonde 75% van de Hanze studenten in het Noorden. Twee jaar na afloop van de studie woont 72% in het Noorden. Vier tot zes jaar na afstuderen is dit aandeel gezakt tot respectievelijk 67% en 65%.
- Voor zowel de WO als de HBO cijfers geldt dat de percentages niet steeds over exact dezelfde groep gaan. Immers, als we zes jaar na afstuderen kijken vallen een aantal recente afstudeerders al buiten ons observatievenster. In die recente groepen zitten meer buitenlandse studenten, dus de kans is groot dat we het aandeel nog in noorden woonachtigen op de langere termijn wat overschatten.

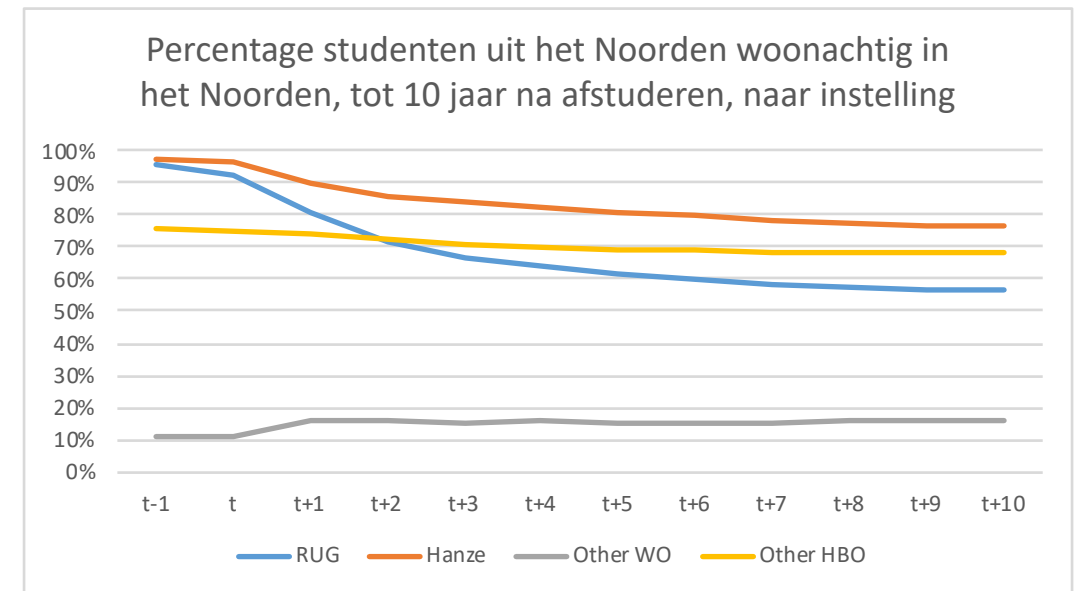
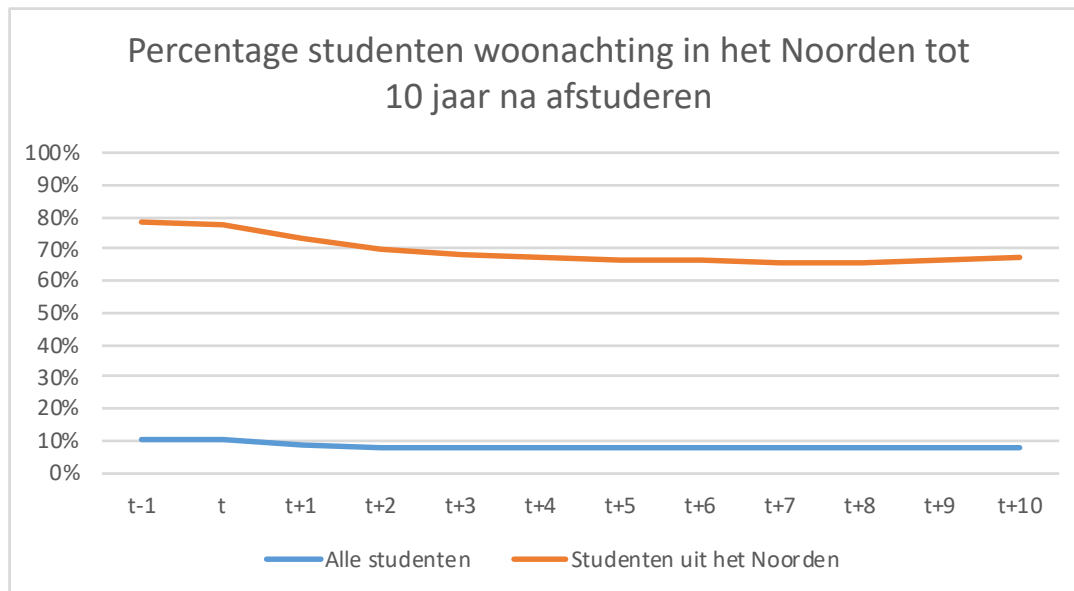
Waar wonen WO en HBO studenten na afloop van hun studie?

- Kijken we naar alle WO-studenten in Nederland, dan woont 2 jaar na afstuderen 6 op de 100 in Noord-Nederland. Dit percentage daalt licht 4 en 6 jaar na afstuderen. Uit deze groep was van origine 8% afkomstig uit het Noorden.
- Van alle HBO-studenten in Nederland woont 2 jaar na afstuderen 9% in Noord-Nederland. Dit percentage is 4 en 6 jaar na afstuderen nog steeds stabiel. Van origine is 11% van alle HBO afgestudeerden afkomstig uit het Noorden.

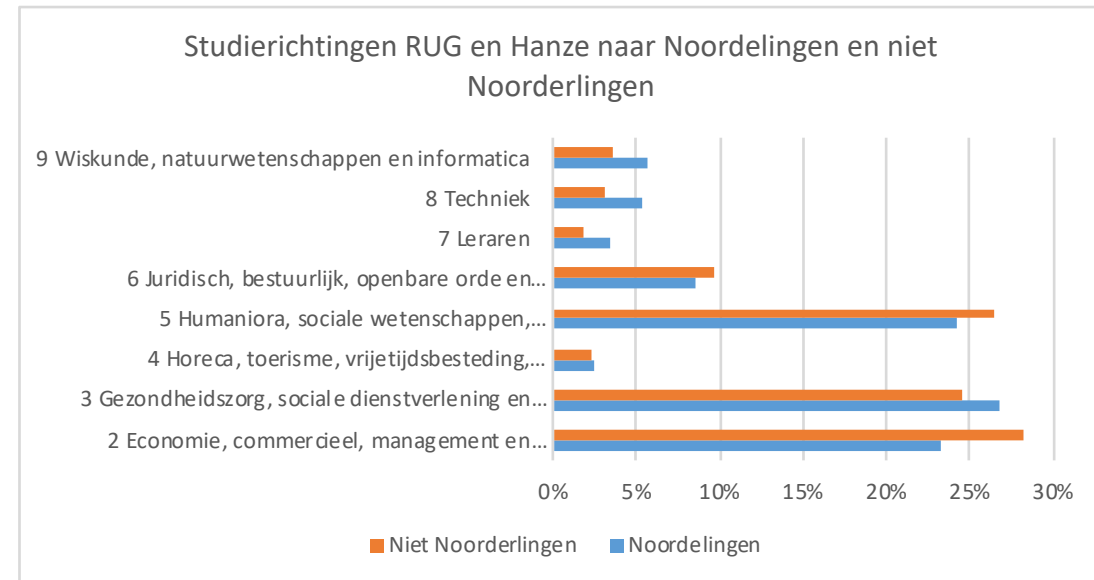
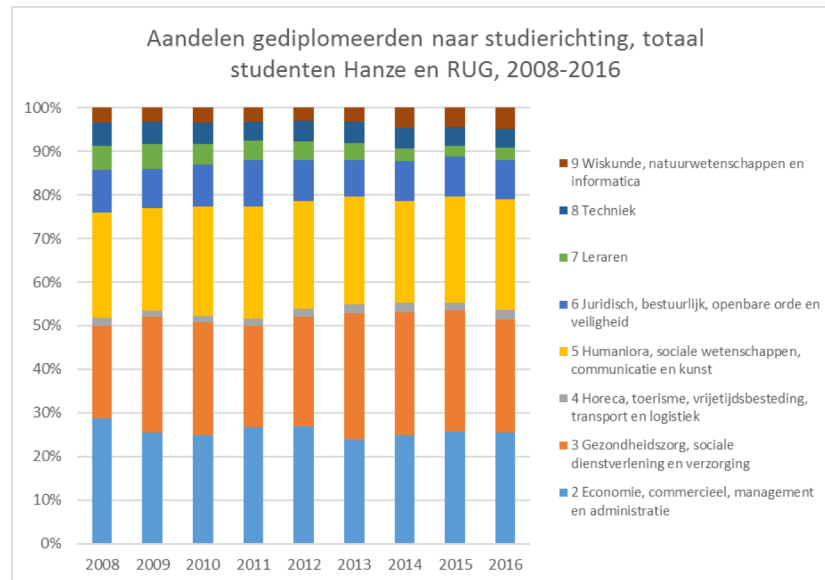
Verhuispatroon

- Kijken we naar de woonlocaties over tijd, dan zien we dat afkomst erg belangrijk is in de keuze van de toekomstige woonlocatie. De kans dat iemand in het Noorden woont, enige tijd na afstuderen, is 6 tot 8 maal hoger als men zelf uit het noorden kwam.
- Uitgesplitst naar kennisinstelling, dan zien we dat WO Noorderlingen die elders studeren voor een deel terugkomen. Dat is niet genoeg om de daling van het aandeel in het noorden woonachtigen, die gebleven waren om aan de RUG of HANZE te studeren, op te vangen.

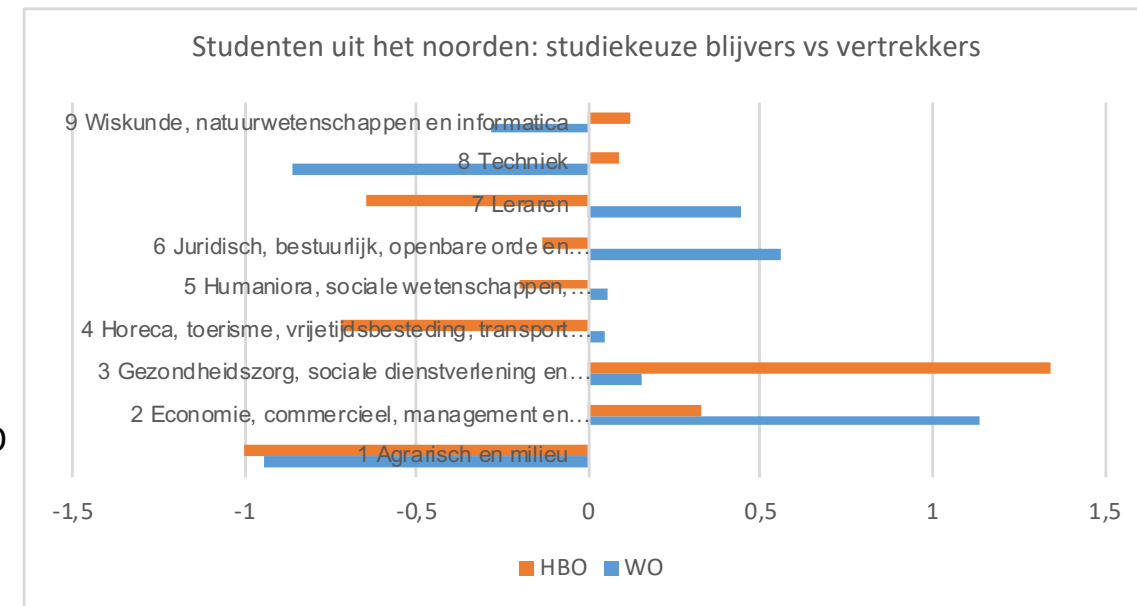
Wat studeren studenten en is er een verschil tussen Noordelingen en niet Noordelingen?

- In 2016 studeren ruim 11 duizend studenten uit ons sample af in het hoger onderwijs aan de RUG en de Hanze. De Zorg, Economie & Management en Sociale wetenschappen nemen driekwart voor hun rekening.
- Onder de afstudeerders van RUG en HANZE zijn de noorderlingen meer geneigd te kiezen voor Wiskunde / Natuurwetenschappen / Informatica, Techniek, de Lerarenopleiding en de Zorg, dan RUG / HANZE studenten die niet uit het noorden komen.

Is er een verschil in studiekeuze tussen Noordelingen die in het Noorden studeren (RUG of HANZE, de blijvers) of die elders (vertrekkers) studeren?

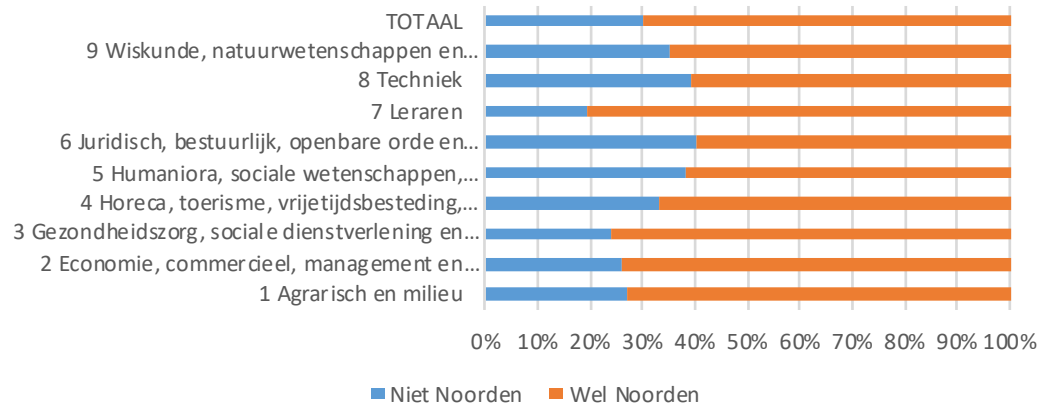
- Een positieve (negatieve) waarde wil zeggen dat de blijvers vaker (minder vaak) dan de vertrekkers voor een bepaalde studierichting kiezen.
- Onder WO-blijvers uit het noorden zijn Economische studierichtingen, de Zorg, Rechten en Leraren opleidingen relatief populairder dan onder de vertrekkers, waar met name Techniek sterk opvalt, maar ook de Wis- en Natuurkunde.
- Voor het HBO is het beeld iets anders. Ook hier kiezen blijvers uit het Noorden vooral voor Economische studierichtingen en de Zorg, maar anders dan in het WO ook voor Wis- en Natuurkunde en Techniek, maar juist veel minder vaak dan de vertrekkers voor Leraren opleidingen, Rechten en Sociale Wetenschappen.
- Voor de agrarische richtingen is te zien dat die voor zowel HBO als WO vertrekkers relatief populair zijn.

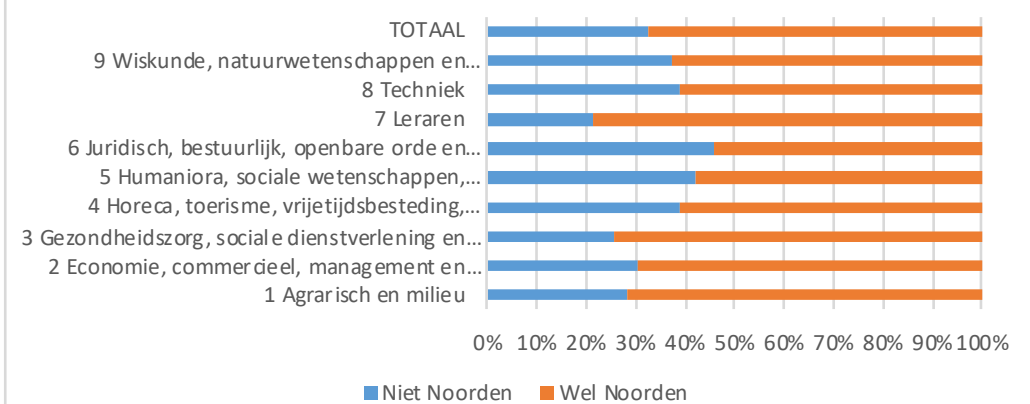
Waarvoor blijven Noordelijke studenten in het Noorden?

- Voor HBO en WO samen: we zagen eerder al dat studenten die elders gaan studeren dat vooral doen om Techniek en Wis- en Natuurwetenschappen en Informatica (WO) en bij het HBO vanwege de lerarenopleiding (wellicht in Friesland en Drenthe dus) en Horeca. Uit de onderstaande analyse wordt duidelijk dat die patronen niet 1 op 1 samenhangen met de samenstelling naar studierichting van de in het noorden en elders wonende afgestudeerde noorderlingen. Bijvoorbeeld WO Juridisch: populair onder de blijvers, maar 2 tot 4 jaar na afstuderen het hoogste percentage elders wonenden.

Studenten uit het Noorden: woonlocatie 2 jaar na afstuderen, naar studierichting

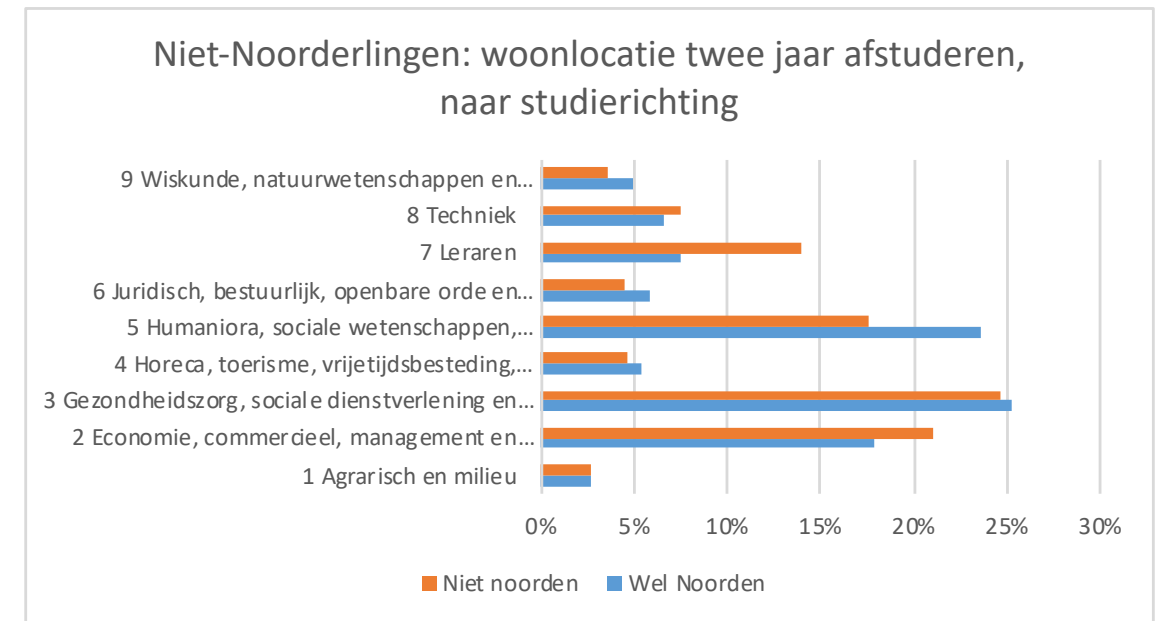
Studenten uit het Noorden: woonlocatie 4 jaar na afstuderen, naar studierichting

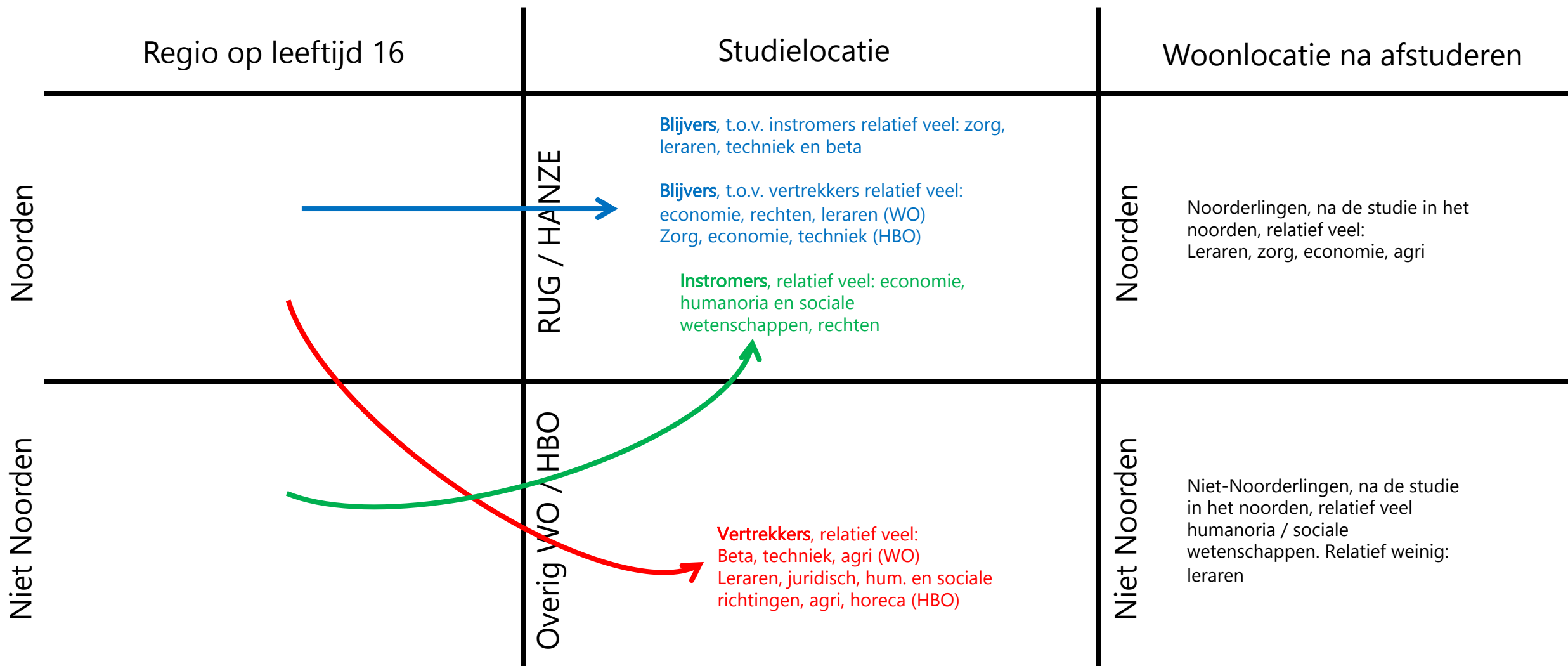

Voor wat voor vakgebieden komen niet-noorderlingen naar het Noorden?

- Van de niet uit het noorden afkomstige studenten met een diploma uit het HO woont 2 jaar na afstuderen 1 a 2% in het noorden.
- Kijkend naar de samenstelling van die groep, naar studierichting, dan valt op dat de Niet-Noorderlingen die wel in het noorden zijn komen wonen alleen als het gaat om de Lerarenopleiding (minder) en de Humaniora (meer) afwijkt van hen die elders zijn gebleven. Bij de andere studierichtingen zijn de verschillen kleiner.

Conclusies (1)

1. Groot reservoir aan afgestudeerden.

- Jaarlijks verlaten ruim 9 duizend gediplomeerde WO master- en HBO associate, bachelor en masterstudenten de RUG en de Hanze. Er is daarmee een groot potentieel reservoir aan afgestudeerden beschikbaar voor de arbeidsmarkt.
- De RUG trekt meer dan de helft (55%) van de studenten van buiten de regio.

2. De regionale functie van de RUG en Hanzehogeschool voor zowel onderwijs als arbeidsmarkt is groot. Noordelijke VWO-ers en Havisten kiezen in 65%-70% van de gevallen voor Noordelijke kennisinstellingen. 45% van de RUG-studenten en 75% van de Hanzehogeschool studenten komt uit het Noorden.

3. Binding is belangrijk. Wanneer studenten hun roots in het Noorden hebben, dan hebben ze een hogere kans om in het Noorden te blijven en daar werk te vinden. Van de Noordelijke studenten die buiten het Noorden studeren woont 10% wel in het Noorden en dat loopt na het afstuderen op naar 18%

4. Aanbod van technische opleidingen vergroten. Van de noordelijke VWO-ers die niet in het Noorden studeren kiest 35% voor technische opleidingen en wis- en natuurkunde, vermoedelijk aan Technische Universiteiten. Investeren in technische opleidingen in het Noorden kan bijdragen aan behoud van talent. Ook relatief veel in het Noorden technische opgeleide studenten verlaten na de studie het Noorden.

Conclusie (2)

5. **Twee – zes jaar na afstuderen.** Bijna 47% van de RUG studenten en drie kwart van de studenten van de Hanzehogeschool zijn afkomstig uit het Noorden. Twee jaar na afloop na de studie woont respectievelijk 49% en 75% nog steeds in het Noorden. Zes jaar na afstuderen is het teruggelopen naar 36% (RUG) en 65% (Hanzehogeschool) Of het hier gaat om pendelaars die al ergens werk hebben en besluiten om te verhuizen of bijvoorbeeld bachelors die elders doorstuderen na een tussenperiode, is niet te zeggen.
6. **Werkende mechanismen.** Er zijn veel werkende mechanismen die hooguit meer in het voordeel van het Noorden kunnen worden aangescherpt: er is een groot potentieel beschikbaar voor de arbeidsmarkt mits deze op de juiste manier wordt verleid om te blijven; er is volop binding met de regio; er is grote interesse in de techniek en er is een heel breed aanbod van opleidingen.
7. **Onvoldoende inzicht in blijf- en vertrekmotieven.** Tot op heden is onvoldoende zicht op blijf- en vertrekmotieven. Deze vraag dient als input voor het vervolgonderzoek.

Drie doelgroepen voor Marketing Groningen

Op basis van het voorgaande kunnen **drie doelgroepen** voor Marketing Groningen worden onderscheiden:

1. Mensen die in het Noorden geboren zijn, die in het Noorden studeren en die (na 2-3 jaar) weggaan. Wat zijn hun motieven om te vertrekken. Kunnen zij niet door bedrijven verleid worden te blijven?
2. Noorderlingen die vanwege specifieke redenen buiten de regio studeren, bijvoorbeeld omdat bepaalde studies in het Noorden niet worden aangeboden. Kunnen zij niet worden verleid na hun studie in het Noorden te komen werken?
3. Mensen die van buiten de regio komen om in Groningen te studeren. Een groot deel vertrekt na afstuderen, maar wat zijn hun motieven precies? Kunnen zij ook niet worden verleid na hun studie in het Noorden te komen werken?

Colofon

Groningen 23 Maart 2020.

Faculteit Ruimtelijke Wetenschappen | Vakgroep Economische Geografie